Dosarul nr. 2a-268/2024 I instanță
Nr. PIGD 2-21188217-06-2a-07102024 Judecător Guriţanu Silvia
judecătoria Cimișlia, sediul Leova

D E C I Z I E

20 februarie 2025 **mun. Comrat**

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat
În componența:
președintele ședinței, judecătorul Mironov Andrei
judecătorii Fujenco Dmitrii și Colev Grigori
grefier Sobor Marina
cu participarea:
reprezentantului apelanților Buza Vasili și Bozian Tatiana, avocatului Vasile Albu
reprezentantului intimatei Buza Aliona, avocatului Șcheau Igor

examinând în ședință publică, în ordine de apel, apelul declarat de către avocatul Vasile Albu în interesele lui Buza Vasili și Bozian Tatiana, împotriva hotărârii Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 11 iunie 2024, adoptată pe cauza civilă la acțiunea înaintată de către avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere și cererea reconvențională depusă de către avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere,

audiind raportul judecătorului raportor asupra cauzei, ascultând argumentele participanților asupra esenței apelurilor,

C O N S T A T Ă:

1. ***<u>Pretenţiile reclamantului.</u>***

La data de 22 decembrie 2021, în cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul Leova a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere. (vol.I, f.d.4-5)

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, pe data 28.10.2013, a decedat Buza Parascovia, a.n.*****, cu ultimul domiciliu în s. Sărăţica Nouă, r-nul Leova. În timpul vieţii, Buza Parascovia testamente nu a întocmit.

La momentul decesului acesteia calitatea de moştenitori legali o aveau copiii acesteia: fiul Buza Nicolae, a.n.*****, fiul Buza Vasili, a.n.***** şi fiica Bozian (Buza) Tatiana, a.n.*****.

După decesul lui Buza Parascovia a rămas masa succesorală compusă din următoarele bunuri imobile: terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,2716 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,0975 ha; terenul agricol cu nr. cadastral *****şi suprafaţa de 0,1929 ha; terenul pentru construcţii cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,3172 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,305 ha; terenul pentru construcţii cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,1323 ha cu casă de locuit individuală cu nr. cadastral *****.01; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,2428 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,7259 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 2,12 ha; toate amplasate în r-nul *****.

Imediat după decesul Parascoviei Buza, fiul acesteia (tatăl petiționarei) Buza Nicolae a acceptat de facto moștenirea rămasă, prin posedare în continuare şi îngrijirea bunurilor imobile menţionate supra, achitarea impozitelor aferente. În timpul vieții, Buza Nicolae nu s-a adresat la notarul public cu o declarație de acceptare a succesiunii, considerând că simplul fapt al acceptării succesiunii este suficient pentru a-şi valorifica calitatea sa de moștenitor legal.

Pe data 05.09.2020, a decedat Buza Nicolae, a.n.*****, cu ultimul domiciliu în s. Sărăţica Nouă, r-nul Leova.

La momentul decesului acestuia calitatea de moştenitori legali o aveau: soţia Nicoară Ana, a.n.***** şi copiii comuni: fiica (reclamanta) Buza Aliona, a.n.*****, fiul minor Buza Cristian, a.n.***** şi fiul minor Buza Constantin, a.n.*****.

La caz, de către numitul Buza Nicolae a fost acceptată de facto succesiunea rămasă după decesul mamei sale Buza Parascovia, prin posesia bunurilor care făceau parte din masa succesorală rămasă după decesul acesteia - prin care fapt numitul Buza Nicolae a acceptat integral moştenirea vizată unde nu s-ar afla şi din ce n-ar consta.

Buza Nicolae, în termenul de opţiune succesorală a moştenirii menţionate supra, nu s-a adresat la notar cu o cerere scrisă privind acceptarea succesiunii, considerând faptul intrării în posesia bunurilor care fac parte din masele succesorale vizate ca suficient pentru a-şi valorifica calitatea de moștenitor.

Prin referința notarială din 10.12.2021, emisă de notarul public Floreanu I., care i-a fost înmânată reclamantei, se confirmă încercarea extrajudiciară a reclamantei de a soluționa chestiunea privind moștenirea rămasă după decesul lui Buza Parascovia.

Astfel, unica posibilitate de care dispune reclamanta, în scopul valorificării drepturilor de moştenitor legal al numitului Buza Nicolae este anume prin constatarea faptelor juridice de acceptare a succesiunii rămase după decesul lui Buza Parascovia şi locului de deschidere a succesiunii vizate.

Și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 1 par. 1 al Protocolului adițional 1 al CEDO, art.art.7 alin.(1), 1443, 1499 alin.(1) lit.a), 1500 alin.(1) lit.a), 1516 alin.(2)-(4) Cod civil (în vigoare până la 01.03.2019), art.art.2177 alin.(1), 2178 alin.(1), 2185 alin.(1) Cod civil (în vigoare la 01.03.2019).

Avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona a solicitat admiterea prezentei cereri; constatarea faptului care are valoare juridică de acceptare a succesiunii rămase după decesul lui Buza Parascovia, IDNP *****, a.n.*****, decedată pe data de 28.10.2013, de către fiul acesteia (tatăl reclamantei) Buza Nicolae, IDNP *****, a.n.***** şi locului de deschidere a acestei succesiuni în r-nul *****.

La data de 11 ianuarie 2023, avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana a depus cerere reconvențională către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere. (vol.I, f.d.115-117)

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că la 28.10.2013 cu ultimul domiciliu în s. Sărăţica Nouă, r-nul Leova a decedat mama pârâților, Buza

Parascovia, a.n.*****, fapt trecut în registrul actelor de stare civilă a Primăriei s. Sărăţica Nouă, r-nul Leova sub nr.11 la 04.11.2013.

Nu este cunoscut faptul, dacă ea în mod legal a întocmit careva înscrisuri ori testamente, cu privire la soarta averii sale.

După decesul său defuncta a lăsat ca masă succesorală: terenul agricol cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 0,305 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 2,12 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 0,7259 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 0,2716 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 0,2428 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 0,0975 ha; terenul agricol cu nr. cadastral *****cu suprafaţa de 0,1929 ha; terenul pentru construcţii cu nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 0,3172 ha; terenul pentru construcţii cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,1323 ha; casă de locuit individuală cu nr. cadastral *****.01, toate amplasate în s.Sărăţica Nouă, r-nul Leova.

Necătând la faptul dârzeniei şi opunerii insistente a fratelui mai mic Buza Nicolae, a.n.*****, IDNP *****, decedat la data de 05.09.2020, ei toţi trei au intrat de facto în posesiunea patrimoniului succesoral îndată după decesul mamei. Faptul acceptării succesiunii îl probează cu martori şi înscrisuri ale Primăriei şi a altor servicii.

Datorită neînțelegerilor dintre fraţi şi soră, aşa şi nu au izbutit de a-l desemna pe cineva dintre ei să încredințeze asta unui specialist pentru a oforma moştenirea, în termenul stabilit legal, a actelor pentru deschiderea unui dosar succesoral, totodată prelungeau administrarea averii mamei, rămase după deces.

Ţine minte, că cineva din ei s-a adresat în mod verbal unui notar din raion, însă notarul verbal le-a refuzat deschiderea procedurii succesorale pe motivul expirării termenului stabilit de legislație şi le-a spus, că este necesar de a apela instanţa de judecată pentru a prelungi termenul.

La fel pe motivul agresivității şi violenței fratelui mai mic nu au putut folosi cu destinaţia directă casa de locuit şi nu au locuit în această casă, deoarece fratele Buza Nicolai, tatăl reclamantei în cererea de bază a transformat-o unilateral în depozit de cerealiere, gunoi şi rozătoare, care au deteriorat pereții, podelele tot ce era posibil de ros.

Iniţial nu au apreciat la adevărata sa valoare faptul înregistrării cuvenite a bunului imobil, ca ulterior aveau nevoia administrării legale dar, când s-au hotărât

să administreze şi să dispună de această proprietate au întâlnit impedimente, de aceea apelează la instanţa de judecată.

În acest sens, Bozian Tatiana la rugămintea mamei defuncte a revenit acasă din Rusia, pentru a fi alături de ea şi a o ajuta la bine şi la greu. Mama cu gură şi mână de moarte i-a dat Tatianei originalele titlurilor de autentificare a dreptului deţinătorului de teren pe toate cotele-părţi ce-i aparţineau şi i-a cerut, ca după moartea ei să împărțească frățește toată averea ce o are şi să nu să se certe între fraţi.

În vederea posesiei şi administrării bunurilor mamei Buza Vasili cu familia a trecut cu traiul în casa părintească, care face parte din masa succesorală o administrează şi o are în posesie reală.

Ocupând o poziţie ostilă faţă de pârâți, încălcând toate canoanele bunei frății şi egalității în drepturi fratele mezin Nicolae a considerat că doar el unul are dreptul la moștenire, de aceea fiind încă în viață le punea obstacole în folosirea terenurilor de pământ şi a casei. Ţine minte, că el s-a adresat la ei cu întrebarea achitării datoriei la impozite şi Tania din Rusia i-a trimis bani, dar nu cunoaște prin ce metodă şi careva acte de transfer bănesc nu s-au păstrat.

De la începutul anului 2022, administrând gospodărește şi efectiv masa succesorală avută în gestiune moştenitorul Buza Vasili, cu concursul Primăriei comunei Sărăţica Nouă la 04.01.2022 a încheiat un contract de arendă cu nr.1-1192 a terenurilor de pământ din masa succesorală cu nr. cadastrale 735207.306; *****; 5735205.306; ***** şi *****, cu suprafaţa totală de 3,6154 ha cu SRL „ALEX&INESS” pe un termen de 5 (cinci) ani.

Fratele Nicolae Buza a fost crunt şi şi-a bătut joc şi de părinți, supunându-i violenței fizice, spirituale, alimentare şi despre asta şi până azi vorbesc pe la spate sătenii. Eventual ar putea solicita instanţei şi problema recunoașterii fratelui Nicolae Buza drept moștenitor nedemn cu eliminarea lui din lista moștenitorilor, însă manifestând mărinimie, tradiția frăției şi reieșind din faptul, că el nu mai este în viaţă, dar are şi el ca ei copii renunţă la acest pas şi chiar sunt gata de a merge la o tranzacţie de împăcare cu reclamanta Buza Aliona, cu împărţirea masei succesorale la trei copii ai defunctei – Buza Parascovia – Buza Vasili, Bozian Tatiana şi Buza Nicolae.

Reclamanta în cererea de bază Buza Aliona şi partea ei nu poate fi parte în proces de moştenire după decesul bunicii sale Buza Parascovia atâta timp până când ea şi mama ei nu au depus la notar o cerere de acceptare a succesiunii după

decesul tatălui său Buza Nicolae şi nu au căpătat statutul de succesori de drept, doar decât dacă ceilalţi moştenitori, adică pârâții o acceptau.

Și-a întemeiat cererea reconvențională pe prevederile art.art.7, 1516, 1517, 1500 Cod civil (în vigoare până la 01.03.2019); 5-7; 166-167, 172-173, 281-285 Cod de procedură civilă.

Avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana a solicitat a constata faptul, care are valoare juridică, acceptarea de către ei, Buza Vasili, CNP *****şi Bozian Tatiana, CNP ru. 63 19 619449 a succesiunii: masa succesorală, constituită din șapte terenuri agricole, amplasate în extravilanul s.Sărăţica Nouă, r-nul Leova, două terenuri pentru construcții cu casa de locuit pe el, amplasate în intravilanul s.Sărăţica Nouă, r-nul Leova, deschise în aceeași localitate, după decesul proprietarului - mama lor, Buza Parascovia, CNP *****, a.n.***** şi decedată la 28.10.2013.

2. ***<u>Aprecierea primei instanțe.</u>***

Prin hotărârea judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 11 iunie 2024, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Buza Nicolae (tatăl reclamantei), IDNP *****, după decesul mamei sale Buza Parascovia, decedată la 28 octombrie 2013.

S-a constatat locul deschiderii succesiunii după decesul cet. Buza Parascovia – r-nul Leova, s. Sărățica Nouă.

S-a respins cererea reconvențională depusă de avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere, ca neîntemeiată. (vol.I, f.d.201)

La data de 12 iunie 2024, avocatul Vasile Albu în interesele lui Buza Vasili și Bozian Tatiana a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii respective, solicitând casarea hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 11.06.2024, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a fi admise cererea de

bază de chemare în judecată a Alionei Buza și cea reconvențională a lui Vasile Buza și Tatiana Bozian. (vol.I, f.d.213-214)

Copia hotărârii motivare a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 30 august 2024. (vol.I, f.d.224)

La data de 07 octombrie 2024 cauza a parvenit pentru examinare la Curtea de Apel Comrat. (vol.I, f.d.237)

Prin încheierea Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 octombrie 2024, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către avocatul Vasile Albu în interesele Buza Vasili și Bozian Tatiana, împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 11 iunie 2024, adoptată pe cauza civilă la acțiunea înaintată de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere și cererea reconvențională depusă de avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere, și s-a acordat apelantului termen de 10 zile din momentul primirii copiei prezentei încheieri pentru depunerea cererii de apel suplimentare cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, și pentru achitarea taxei de stat la depunerea apelului în cuantum de 212,50 (două sute doisprezece) lei 50 bani și pentru achitarea taxei de timbru în sumă de 200 (două sute) lei. (vol.I, f.d.241-242)

3. <u>Argumentele apelantului înaintate prin cererea de apel motivată.</u>

La data de 24 octombrie 2024 avocatul Vasile Albu în interesele Buza Vasili și Bozian Tatiana a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii instanței de fond. (vol.I, f.d.245-251)

În argumentarea apelului a menționat că instanța a formulat hotărârea de acceptare a unei personae decedate, care nici nu a depus în acest sens o cerere, iar pretinsa reclamantă la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, la fel nu avea o calitate de moștenitor ori moștenitor legal.

Susține că instanța de fond a apreciat greșit probele adunate la dosar, precum și a aplicat legea în mod eronat, emițând o hotărâre ilegală și pripită, incompletă, deoarece la deliberarea hotărârii nu a soluționat toate problemele și nu a dat o apreciere circumstanțelor speței, cu adevărat prin propria convingere intimă.

Motivele și starea faptică ce determină o instanță instituită legal, imparțială și cinstită la pronunțarea unei hotărâri, bazată cu adevărat și nu mimat pe convingerea internă a celui ce adoptă astfel de acte de depoziție judiciară, acte care pun în capul mesei Măria sa Legea și nu ambițiile subtile de răzbunare a unei personae în mantie de magistrat cum s-a procedat în cadrul examinării cauzei civile la cererea Alionei Buza către Buza Vasili și Bozian Tatiana, privind constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului ei de deschidere parte cointeresată fiind Serviciul Fiscal de Stat și în contradictoriu cererea reconvențională în care a solicitat satisfacerea integrală a ambelor cereri ca fiind fondate și juridic temeinice, adică legale în virtutea mai multor circumstanțe și considerente și anume.

Astfel, la 28 octombrie a. 2013 cu ultimul domiciliu în s. Sărățica Nouă, r-nul Leova a decedat Buza Parascovia, a.n. *****, fapt trecut în registrul actelor de stare civilă a Primăriei s. Sărățica Nouă, r-l. Leova sub nr. 11 la 04 noiembrie a. 2013.

S-a stabilit, că ea în mod legal nu a întocmit careva înscrisuri ori testamente, cu privire la soarta averii sale nominalizată în cererile de chemare în judecată, iar conform informației APL din sat, certificatul anexat la materialele cauzei, drept moștenitori ai averii acesteia au devenit fiica Bozian (Buza) Tatiana, a.n. *****, cnp. ru. 63 19 619449, Buza Vasili, a.n. *****, cnp. *****și Buza Nicolae, a.n. *****, cnp. ***** decedat la data de 05.09.2020.

Invocă că având o poziție ostilă față de ceilalți, încălcând toate canoanele bunei frății și egalității în drepturi mezinul Nicolai a considerat, că doar el unu are dreptul la moștenire, de aceia fiind încă în viață punea obstacole în folosirea terenurilor de pământ și a casei. Neavând nevoie de casa părintească, care putea aduna sub acoperișul său toți trei copii, dar unul orgolios, care cunoaște doar un singur lucru, că mezinul are parte de averea părinților decedați, a transformat casa în depozit de cereale alterate, în casă pentru șobolani și tot felul de rozători. A cunoscut-o personal pe consăteanca sa, defuncta „Pașa găgăuzca”, femeie de naționalitate găgăuză, care ireproșabil s-a inclus în mediul comunității, alături de tata copiilor a construit o casă, cuibușor familial, și-a iubit ca orice mamă copii și le-a dorit unitate și dragoste reciprocă.

Invocă că în cauza dată instanța nu a apreciat la justa valoare explicațiile date în ședința de judecată a nurorii defunctei, martorei Carajia Tamara, care cunoaște situația familiei Buza pe interior, și nu din auzite în sat.

Consideră că instanța de fond a trișat și apreciat tendențios și imparțial

explicațiile sătenilor, martorii intimatei care au declarat evenimente imposibile de a le cunoaște, necunoscând starea de facto, fapt ce denotă darea în instanță a depozițiilor false. Este necesar de specificat, că pe cazul dat comunitatea s-a divizat în două tabere:- prima una care cunoaște faptul, că Buza Nicolae, mezinul și tatăl reclamantei și-a maltratat defuncta mamă, a tratat-o și „chipurile întreținut" prin metode inumane, care din diferite motive a refuzat de a depune în instanță declarații și a doua parte, care tot cunosc acest adevăr, dar au adus în instanță falsul, fie pentru bani, fie pentru un pahar de vin, prietenie falsă ori alte motive.

Susține că instanța de fond practic a falsificat notificarea Primarului de Sărățica Nouă, (f.d. 130) prin anihilare și contorsionatul conținutului ei, prin scoaterea din context a pseudoinformației, precum că Bozian (Buza) Tatiana și Buza Vasili „și-au expus intenția de a accepta succesiunea", ori intenția nu e aceiași acceptare, în lipsa obstacolelor. În notificare Primăria a confirmat incorectitudinea certificatului nr. 368 din 26.11.2021, eliberat intimaților și pus de instanță la baza hotărârii ilegale adică a folosit pasajele care au interesat-o în scopul pronunțării hotărârii solicitate (f.d.14).

Instanța de fond găsește, la fel ilegal drept plauzibilă, o notificare cu nr. 58 din 10.12.2021, adică cu zece zile de depunerea cererii de chemare în judecată, a notarului Irina Floreanu cu sediul în or. Leova din care clar reiese, că în perioada de la 28.10.2013 (decesul Parascoviei Buza) până la 10.12.2021, conform datelor MJ RM, dosar de moștenire după decesul acesteia nu a fost deschis, iar instanța afirmă prin hotărâre, că Buza Nicolai deja acceptase succesiunea.

Ca frați și ca moștenitori părțile au acceptat tacit moștenirea, chiar de Buza Nicolai a manifestat față de mamă un comportament cu tentă de violență și la o atare apreciere partea lui, reclamanta de bază este pasibilă de a fi recunoscută ca moștenitori nedemni și de privat de dreptul la partea sa. Aceştia la fel au dobândit la Primărie dolosiv, acte informația conținutul cărui nu este veridică. La interpelarea apărării apelanților Primarul s. Sărățica Nouă a rămas indignat de informația falsă și i-a eliberat un certificat, prin care se atestă că toți trei copii ai defunctei Parascovia Buza sunt moștenitori și toți au acceptat succesiunea.

Indică că întru evitarea scandalului și pornirea unei urmăriri penale a funcționarului, care a eliberat informație neveridică, acceptată de instanță și pusă ca probă, alături de alte falsificare pentru a emite hotărârea controversată contestată primarul i-a solicitat de a nu face cereri organelor de drept din raion. Are convinsa încredere, că primarul și APL a satului cunoaște mai bine situația socială din

teritoriul administrat. Necătând la faptul unor acte de neînțelegeri, de dârzenie și opunere insistentă între frați în cele din urmă toți trei au întrat în posesiunea patrimoniului succesoral îndată după decesul mamei, îl folosesc și îl administrează, achitând în acest sens impozitele la care sunt supuse bunurile, conform regimului său.

La fel, susține că este penibil faptul, că după decesul lui Buza Nicolae, reprezentanții, urmașii lui, chemați la moștenire, chiar de au depus acțiune în judecată au pierdut interesul față de moștenire, au abandonat masa succesorală și s-au împrăștiat prin lume, dar și asta îi determină de a solicita instanța recunoașterea ca moștenitori pe Bozian (Buza) Tatiana, Buza Vasili, și Buza Nicolae, decedat la data de 05.09.2020, prin moștenitorii săi legali (Buza Aliona). Fiind inițiați cu bune intenții de frăție Bozian (Buza) Tatiana și Buza Vasili decid de a uita faptul nedemnității de a moșteni de către Buza Nicolai și respectiv de a înainta acțiunea de declarare a lui ca succesor nedemn, sunt doar frați și asta necătând că la acel moment dispuneau de material probatoriu în acest sens.

Consideră că instanța nu a avut și nu are probe pertinente pentru a confirma că, imediat după decesul Parascoviei Buza, fiul acesteia (tatăl petiționarei) Buza Nicolae a acceptat de facto moștenirea rămasă, fapt criticat în referința intervenientului accesoriu, Serviciului Fiscal de Stat, care în mod veridic confirmă neanexarea la dosar, de către reclamanta Aliona Buza a probelor ce ar dovedi intrarea în posesia patrimoniului succesoral de către tatăl ei și respectiv ea. La această situație se expune și Plenul CSJ în p. 55 din Hotărârea sa nr. 13 din 05.10.2005, ce vizează acest aspect.

Indică că defuncta, Buza Parascovia, cu gură și mănă de moarte i-a dat Tamarei Carajia (soția lui Buza Vasili) originalele titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe toate cotele-părți ce-i aparțineau și i-a cerut, ca după moartea ei să împărțească frățește toată averea ce o are și să nu să se certe între frați. Prin hotărârea pronunțată instanța de fond pur și simplu a tras cu bâta nedreptății în ultima și sfânta voință a defunctei, care și-a iubit toți trei copii și a susținut ipoteza seculară, că toate degetele sunt egale și în mod egal doare. Instanța având toate probele și pârghiile de a da o hotărâre legală nu a făcut dreptate între frați, fapt ce iar uni, ci dimpotrivă a adâncit groapa discordiei și a dușmăniei fraților, fapt considerat necreștinesc, ilegal. Se întreabă ce avere au ei de împărțit, câțiva bănuți care și aceia urmează a fi împărțiți frățește de instanță. A depus instanței copii certificate a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de

teren și a expus vizualizării originalele lor, însă instanța le-a ignorat.

Buza Nicolae nu a intrat în posesia masei succesorale, nu a depus o cerere în acest sens notarului, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă de fiică doar la 22.12.2021, adică după opt ani după decesul mamei Aliona Buză a dobândit la notarul A. Mișcenco certificatul de calitate de moștenitor după decesul la 05.09.2020 a tatălui ei Buza Nicolae, a.n. *****, doar la data de 19.01.2023 și asta asupra averii lui personale și nu a averii prezumate a fi moștenită după decesul bunicii Parascovia Buza, decedată în anul 2013. Instanța cu rea voință prezumă și declară că Aliona Buza are calitate de moștenitor după decesul bunicii Notarul nu a specificat averea existentă ori viitoare.

În vederea posesiei și administrării bunurilor succesorale Buza Vasili cu familia a trecut cu traiul în casa părintească, care face parte din masa succesorală o administrează și o are în posesie reală. Chiar de la începutul a. 2022, administrând gospodărește și efectiv masa succesorală avută în gestiune moștenitorul Buza Vasili (partea perdantă), cu concursul Primăriei comunei Sărățica Nouă, care acordă suport juridic proprietarilor de terenuri, în mod legal, la 04.01.2022 a încheiat un contract de arendă cu nr. 1-1192 terenurilor de pământ din masa succesorală cu nr. cadastrale *****; *****; ********** și ***** cu suprafața totală de 3,6154 ha cu SRL „ALEX&INESS” cu sediul în str-la. Cașin din s. Dezghingea, r-l. Comrat, MD-3820, pe un termen de 5 (cinci) ani. Conform contractului Buza Vasile, drept proprietar din a. 2021 primește ca remunerare de la arendaș, pentru folosirea terenurilor.

Invocă că în procesul examinării cauzei spiritele s-au calmat și în conformitate cu legislația civilă privind moștenirea părțile au ajuns la tranzacția (înțelegerea) de împăcare și au declarat, că toți recunosc faptul, ca ei, fiind copiii defunctei împreună au acceptat succesiunea – masa succesorală amplasată în satul Sărățica Nouă, r-l Leova, deschise în aceiași localitate după decesul proprietarului, însă în urma influenței negative sugerate de terți ori mai mult posibil de avocatul lor reprezentant, partea reclamantă în cererea de bază, fiind asigurați, că vor avea câștig de cauză categoric au respins semnarea tranzacției, condițiile cărei au fost discutate și practic acceptate de părți. Instanța, care conform legii este chemată de a concilia părțile nici nu a admis acest act pentru a fi anexat la materialele cauzei și respectiv să se expună într-un fel ori altul asupra situației formate și a pertinenței tranzacției.

Instanța de fond critică faptul, că apelanții au intrat în posesia, administrarea

masei succesorale nu în termenul legal de 6 (șase) luni, însă neavând careva probe că în acest termen a făcut același lucru și cel facilitat de ea, instanța face așa afirmații goale.

Consideră, că cel mai puternic argument și probă pentru câștig în orice litigiu este adevărul spus tare și ferm în fața unei instanțe instituite legal, imparțiale și cinstite.

Prin încheierea Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 24 octombrie 2024, s-a acceptat spre examinare apelul declarat de către avocatul Vasile Albu în interesele Buza Vasili și Bozian Tatiana, împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 11 iunie 2024.

S-a dispus intentarea procedurii de apel pe pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere și cererea reconvențională depusă de avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere.

În vederea pregătirii cauzei au fost efectuate următoarele acte procedurale:

- s-a expediat participanților copia de pe cererile de apel depuse, stabilindu-i termenul de 10 zile de la data comunicării prezentei încheierii pentru prezentarea referinței,

- s-a informat părțile privind faptul că în conformitate cu prevederile art. 362^1 alin. (1) din Codul de procedură civilă al RM ei sunt în drept după expirarea termenului de apel să depună apelul incident nu mai târziu de data depunerii referinței la cererea de apel. (vol.II, f.d.1-2)

Prin încheierea Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 noiembrie 2024, a fost stabilită ședința de judecată pentru examinarea apelului înaintat. (vol.II, f.d.15-16)

4. ***<u>Termenul legal de declarare a apelului.</u>***

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii judecătoriei Cimişlia sediul Leova a fost pronunțat la data de 11 iunie 2024, iar apelul nemotivat a fost înaintat la data de 12 iunie 2024, (vol.I, f.d.213-214), Colegiul judiciar conchide că apelul a fost declarat în termenul legal.

5. <u>Argumentele părţilor în şedinţa instanţei de apel.</u>

În şedinţa de judecată a instanței de apel avocatul Vasile Albu în interesele lui Buza Vasili și Bozian Tatiana a susținut pe deplin cererea de apel pe motivele de fapt și de drept invocate în cerere, menționând că prin hotărârea sa instanța a distrucționat noțiunea de frăție, echitate socială între frați, a apărut o dușmănie nefolosind chibzuit instituție medierii.

A menționat că la materialele cauzei este anexată o tranzacție de împăcare care au pus-o în discuție în instanță care urma să fie precăutată și de partea adversă, însă aceasta a fost respinsă, instanța nu a apreciat-o.

A mai menționat că în instanța de fond a solicitat admiterea ambilor cereri de chemare în judecată și împăcarea părților. Instanța de fond nu a ținut cont de relatările expuse în referință de către Serviciul Fiscal de Stat care corect a notat că reclamanta nu a anexat probe de intrare în posesie a patrimoniului succesoral și așa a rămas dosarul cu probele inițiale.

A solicitat modificarea hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 11.06.2024, cu admiterea cererii de bază și a cererii reconvenționale.

În şedinţa de judecată a instanței de apel, avocatul Șcheau Igor în interesele lui Buza Aliona a indicat că anume Buza Nicolae a acceptat de facto moștenirea după decesul mamei sale Buza Parascovia, prin intrarea în posesie și îngrijirea până la decesul său de bunurile imobile care aparțineau cu drept de proprietate defunctei Buza Parascovia, iar Buza Vasili și Bozian Tatiana de facto și în interiorul termenului de opțiune succesorală, nu au acceptat moștenirea rămasă după decesul lui Buza Parascovia.

Referitor la tranzacția de împăcare a menționat că nici într-un mod partea pârâtă nu poate să oblige partea în proces să semneze tranzacția de împăcare, din start au negat această tranzacție și nici într-un caz nu au dorit să o semneze în instanța de judecată, acțiunea este formulată foarte clar și nu poate exista în principiu așa un document atât timp cât nu este semnătura părții reclamante sau a reprezentantului său pe această tranzacție și ea nu este confirmată de instanța de judecată.

Consideră că în afară de nemulțumirea pur subiectivă a părții apelante, careva probe care ar răsturna probatoriu prezentat în prima instanță nu există la materialele cauzei, respectiv hotărârea instanței este legală, motivată, solicitând respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii instanței, precum și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu prezenta pricină civilă prin prisma art.art.94, 96 Cod de procedură civilă în fața instanței de apel.

În şedinţa de judecată a instanței de apel, fiind citați legal Bozian Tatiana, Buza Aliona, Buza Constantin, Buza Cristina, Buza Vasile, Nicoară Ana și reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat nu s-au prezentat.

Reieșind din prevederile alin. (2) art. 379 Cod de procedură civilă, care prevede, că *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului*, Colegiul judiciar a decis examinarea cauzei în lipsa părților care nu s-au prezentat la proces, dar care au fost legal citate.

6. <u>Aprecierea instanței de apel.</u>

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar, Colegiul judiciar concluzionează că cererea de apel declarată de avocatul Vasile Albu în interesele lui Buza Vasili și Bozian Tatiana este nefondată, urmând a fi respinsă, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 11 iunie 2024.

Astfel, **potrivit prevederilor art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă**, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe*.

În conformitate cu prevederile art. 25 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa trebuie să cerceteze direct şi nemijlocit probele, să asculte explicaţiile părţilor şi intervenienţilor, depoziţiile martorilor, concluziile expertului, consultaţiile şi explicaţiile specialistului, să ia cunoştinţă de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio şi să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanţelor constatate şi al probelor cercetate şi verificate în şedinţă de judecată*.

Potrivit prevederilor art. 117 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, *probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile*

părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicaţiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluţionarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor.

Conform art. 118 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate*.

Potrivit prevederilor art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege*.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii*.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă*.

Astfel, Colegiul judiciar reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Subsecvent, verificând temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, Colegiul judiciar reține că prima instanță în mod justificat și întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea cererii de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere și respingerea cererii reconvenționale depusă de avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere, din următoarele considerente.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul judiciar constată că la data de 22 decembrie 2021, în cadrul Judecătoriei Cimișlia sediul Leova a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere. (vol.I, f.d.4-5)

La data de 11 ianuarie 2023, avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana a depus cerere reconvențională către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere. (vol.I, f.d.115-117)

Prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 11 iunie 2024, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Buza Nicolae (tatăl reclamantei), IDNP *****, după decesul mamei sale Buza Parascovia, decedată la 28 octombrie 2013.

S-a constatat locul deschiderii succesiunii după decesul cet.Buza Parascovia – r-nul *****.

S-a respins cererea reconvențională depusă de avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere, ca neîntemeiată. (vol.I, f.d.201)

La data de 12 iunie 2024, avocatul Vasile Albu în interesele lui Buza Vasili și Bozian Tatiana a declarat apel împotriva hotărârii respective, solicitând casarea hotărârii judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 11.06.2024, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărâri, prin care a fi admise cererea de bază de chemare în judecată a Alionei Buza și cea reconvențională a lui Vasile Buza și Tatiana Bozian. (vol.I, f.d.213-214)

În corespundere cu prevederile art.1440 alin.(1) și (2) Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), *succesiunea se deschide în urma decesului persoanei fizice sau declarării morţii ei de către instanţa de judecată. Momentul deschiderii succesiunii se consideră cel al decesului persoanei care a lăsat moştenirea sau data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti privind declararea morţii lui*.

Potrivit prevederilor art.1443 Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), *locul deschiderii succesiunii este ultimul domiciliu al celui care a lăsat moştenirea, iar dacă locul nu este cunoscut, locul unde se află bunurile succesorale. Dacă bunurile succesorale se află în diferite locuri, cel al deschiderii succesiunii va fi considerat locul unde se află partea cea mai valoroasă a bunurilor imobile. Dacă nu există bunuri imobile, se consideră locul unde se află partea principală ca valoare a bunurilor mobile*.

Potrivit prevederilor art.1499 alin.(1) Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), ***moştenirea legală, adică trecerea patrimoniului defunctului către persoanele menţionate în lege, se aplică în cazul în care: a) cel ce a lăsat moştenirea nu a lăsat nici un testament****; b) a fost declarată nulitatea testamentului; c) succesorul testamentar este codecedat sau comorient cu testatorul; d) succesorul testamentar este nedemn*.

Potrivit art.1500 alin.(1) Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), ***în cazul succesiunii legale, moştenitori cu drept de cotă egală sânt: a) de clasa I – descendenții (fiii şi fiicele celui ce a lăsat moştenirea, la fel şi cei născuţi vii după decesul lui, precum şi cei înfiaţi), soţul supravieţuitor şi ascendenţii privilegiați (părinţii, înfietorii) celui ce a lăsat moştenirea****; b) de clasa a II-a – colateralii privilegiaţi (fraţii şi surorile) şi ascendenţii ordinari (bunicii, atât din partea*

tatălui, cât şi din partea mamei) ai celui ce a lăsat moştenirea; c) de clasa a III-a – colateralii ordinari (unchii şi mătuşile) ai celui ce a lăsat moştenirea.

Articolul 1516 alin.(2)-(4) Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), prevede că *succesiunea este acceptată de succesor indiferent de faptul dacă este testamentar sau succesor legal. Succesiunea se consideră acceptată când moştenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declaraţie de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral. Dacă succesorul a intrat în posesiunea unei părţi din patrimoniu, se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla şi din ce ar consta*.

În corespundere cu prevederile art.1517 Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), *termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei*.

În conformitate cu prevederile art.1519 alin.(1) Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), *termenul prevăzut la art.1517 poate fi prelungit de către instanţa de judecată cu cel mult 6 luni. Cu acordul celorlalţi succesori care au acceptat succesiunea în termen, pot fi incluse în cercul moştenitorilor, fără a se adresa în instanţa de judecată, persoanele din clasa succesorală chemată la succesiune care au omis termenul menţionat*.

Potrivit art. 2548 alin. (3) Cod civil, pînă la eliberarea certificatului de moştenitor, notarul poate elibera moştenitorului care a acceptat moştenirea un certificat de calitate de moştenitor în scopul legitimării sale în raporturile cu terţii. Certificatul de calitate de moştenitor nu produce efectele certificatului de moştenitor. La eliberarea certificatului de moştenitor, certificatul de calitate de moştenitor se revocă de către notar şi se restituie acestuia. Regulile cuprinse în prezentul alineat se menţionează în certificatul de calitate de moştenitor.

Conform certificatului de calitate de moștenitor nr.2-368 din 19.01.2023, eliberat pe numele reclamantei Buza Aliona se confirmă calitatea de moștenitor legal al acesteia după decesul tatălui său Buza Nicolae, decedat la 05 septembrie 2020, și interesul material al acesteia în constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui Buza Parascovia, bunica paternă a reclamantei, în contextul dreptului patrimonial de moștenire a lui Buza Nicolae, care se transmite prin moștenire. (vol.I, f.d.6, 7 verso, 8 verso, 114)

E de menționat că Buza Parascovia a decedat la data de 28 octombrie 2013 și nu a lăsat nici un testament, având domiciliul înregistrat în r-nul Leova, s. Sărățica Nouă. (vol.I, f.d.7, 19 verso)

Totodată, din averea succesorală a defunctei făceau parte următoarele bunuri imobile: terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,2716 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,0975 ha; terenul agricol cu nr. cadastral *****şi suprafaţa de 0,1929 ha; terenul pentru construcţii cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,3172 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,305 ha; terenul pentru construcţii cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,1323 ha cu casă de locuit individuală cu nr. cadastral *****.01; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,2428 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 0,7259 ha; terenul agricol cu nr. cadastral ***** şi suprafaţa de 2,12 ha; toate amplasate în r-nul *****. (vol.I, f.d.12, 15-19)

La momentul decesului calitatea de moștenitori legali o aveau: fiul Buza Nicolae (tatăl reclamantei Buza Aliona), fiul Buza Vasili și fiica Bozian (Buza) Tatiana. (vol.I, f.d.14)

Conform cererii de chemare în judecată, Buza Aliona a invocat că după decesul cet.Buza Parascovia, fiul acesteia Buza Nicolae, imediat a intrat în posesia bunurilor imobile menționate, pe care le-a îngrijit. Nu s-a adresat în termenul de opțiune succesorală la notarul public cu o declarație privind acceptarea succesiunii deoarece a considerat că doar prin simplul fapt al acceptării succesiunii este suficient pentru a-și valorifica calitatea lui de moștenitor.

Astfel, în cazul dat de la data decesului mamei lor Buza Parascovia – 28 octombrie 2013, moștenitorii legali Buza Nicolae, Buza Vasili și Bozian (Buza) Tatiana, au avut la dispoziție 6 luni de a-și exercita dreptul subiectiv de opțiune succesorală în conformitate cu prevederile art.1517 Cod civil (redacția de până la 01.03.2019), în termenul dat moștenitorii au avut alternativa de a accepta sau a renunţa la succesiune, motiv din care Colegiul respinge ca fiind nefondate alegațiile apelantului precum că „*având o poziție ostilă față de ceilalți, încălcând toate canoanele bunei frății şi egalității în drepturi mezinul Nicolai a considerat, că doar el unu are dreptul la moştenire, de aceia fiind încă în viață punea obstacole în folosirea terenurilor de pământ şi a casei. Neavând nevoie de casa părintească, care putea aduna sub acoperişul său toți trei copii, dar unul orgolios, care cunoaşte doar un singur lucru, că mezinul are parte de averea părinților decedați a transformat casa în depozit de cereale alterate, în casă pentru şobolani şi tot felul de rozători...*”, or, în sensul dat apelantul nu a dovedit prin probe concludente și veridice.

Pentru obţinerea succesiunii, moştenitorul trebuie să o accepte. Efectuând alegerea în favoarea acceptării succesiunii, moştenitorul urmează să-şi manifeste voinţa de acceptare a succesiunii într-un mod ori altul, deoarece concomitent cu acceptarea succesiunii, atât pentru moştenitori, cât şi pentru alte persoane apar consecinţe juridice. În caz că voinţa nu este manifestată în nici un mod, trebuie de înţeles că moştenitorul a renunţat la moştenire, ce de asemenea atrage după sine un şir întreg de consecinţe juridice.

Colegiul reține că acceptarea moştenirii se face prin depunerea unei declaraţii la notarul de la locul deschiderii moştenirii sau prin intrarea în posesiunea patrimoniului succesoral, ceia ce în speța dată nu s-a constatat. Dacă succesorul a intrat în posesiunea unei părţi din patrimoniu se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla şi din ce ar consta. Prin intrarea în posesiune de fapt se înţelege: administrarea, asigurarea, exercitarea folosinței asupra bunurilor succesorale, perceperea chiriei de la locatarii care locuiesc în casa defunctului, achitarea cheltuielilor comunale aferente imobilului din masa succesorală, plata impozitelor şi alte acte ce demonstrează intenţia moștenitorului de a accepta moştenirea. Nu se consideră că succesiunea a fost acceptată, dacă moştenitorul a primit depunerea de la instituţia financiară în baza dispoziţiei date de către defunct acestei instituţii, iar dispoziţia nu a fost făcută pentru cauză de moarte. De asemenea, nu constituie acte de intrare în posesia de fapt a moştenirii: luarea din patrimoniu a unor obiecte ca amintiri de familie, preluarea de către succesor a hârtiilor de valoare pentru a le proteja de pierdere sau furt, declararea unei căi de atac împotriva hotărârii judecătoreşti în care defunctul a fost parte şi a fost înlocuit cu succesorii săi în drepturi şi alte acte prin care nu se manifestă voința de acceptare a succesiunii.

Subsecvent, în termenul de 6 luni a acceptat succesiunea doar fiul Buza Nicolae (tatăl reclamantei Buza Aliona), or, prin certificatul nr.368 din 26 noiembrie 2021, eliberat de Primarul comunei Sărățica Nouă, se confirmă faptul că din moștenitorii enumerați, adică Buza Nicolae, Buza Vasili și Bozian (Buza) Tatiana, a acceptat moștenirea doar fiul Buza Nicolae, prin intrarea în posesie, îngrijirea bunurilor, achitarea taxelor și impozitelor. (vol.I, f.d.14)

De asemenea, potrivit certificatului nr.370 din 26 noiembrie 2021, eliberat de Primăria comunei Sărățica Nouă, se confirmă faptul că contribuabilul Buza Parascovia, conform situației de la 26 noiembrie 2021, nu are restanțe la impozite și taxele administrate de serviciu. (vol.I, f.d.13)

E de menționat că pârâtul-reconvențional a prezentat notificarea din 07 noiembrie 2022, emisă de primarul comunei Sărățica Nouă (vol.I, f.d.130), însă aceasta atestă doar că toți copiii ar fi exprimat intenția de a intra în cercul de moștenitori, dar nicidecum faptul că Buza Vasili și Bozian (Buza) Tatiana au acceptat de facto moștenirea după decesul lui Buza Parascovia. Expresia „*opunerea îndârjită, pe alocuri agresivă a mezinului Buza Nicolae*" poartă un caracter declarativ și nu se dovedește prin probe. Mai mult decât atât, Buza Vasili și Bozian (Buza) Tatiana, în cazul în care s-au întâlnit cu anumite obstacole în privința intrării în posesiune asupra succesiunii rămase după decesul Parascoviei Buza, au avut posibilitatea legală de acceptare a succesiunii prin adresarea la notar.

De asemenea, Colegiul apreciază critic și alegațiile apelantului referitor la faptul că „*Ca fraţi şi ca moştenitori părţile au acceptat tacit moştenirea, chiar de Buza Nicolai a manifestat faţă de mamă un comportament cu tenă de violenţă şi la o atare apreciere partea lui, reclamanta de bază este pasibilă de a fi recunoscută ca moştenitori nedemni şi de privat de dreptul la partea sa*.", or, în susținerea poziției date apelantul nu a prezentat probe confirmative.

De asemenea, de către Colegiul judiciar nu pot fi reținute argumentele apelantului, referitor la faptul că „*În vederea posesiei şi administrării bunurilor succesorale Buza Vasili cu familia a trecut cu traiul în casa părintească, care face parte din masa succesorală o administrează şi o are în posesie reală. Chiar de la începutul a. 2022, administrând gospodăreşte şi efectiv masa succesorală avută în gestiune moştenitorul Buza Vasili (partea perdantă), cu concursul Primăriei comunei Sărăţica Nouă, care acordă suport juridic proprietarilor de terenuri, în mod legal, la 04.01.2022 a încheiat un contract de arendă cu nr. 1-1192 terenurilor de pământ din masa succesorală cu nr. cadastrale *****; *****; ********** şi ***** cu suprafaţa totală de 3,6154 ha cu SRL „ALEX&INESS" cu sediul în str-la. Caşin din s. Dezghingea, r-l. Comrat, MD-3820, pe un termen de 5 (cinci) ani. Conform contractului Buza Vasile, drept proprietar din a. 2021 primeşte ca remunerare de la arendaş, pentru folosirea terenurilor*.", or, copiile contractelor de arendă a terenurilor agricole din 04 ianuarie 2022, cu anexă act de primire-predare, încheiate între Buza Vasili și SRL „ALEX&INESS", doar atestă că în anul 2022 Buza Vasili a intrat în posesia bunurilor imobile vizate, dar nicidecum în interiorul termenului de opțiune succesorală de 6 luni după decesul Parascoviei Buza, care a avut loc la data de 28 octombrie 2013.

Subsecvent, unicul moștenitor legal, care a acceptat succesiunea în termen, a fost doar Buza Nicolae (tatăl reclamantei Buza Aliona), iar Buza Vasili și Bozian (Buza) Tatiana nu au intrat în termenul de opțiune succesorală de 6 luni după decesul lui Buza Parascovia, în posesia bunurilor succesorale.

În această ordine de idei, Colegiul constată ca fiind corect reținut de instanța de fond faptul că nu s-a probat faptul acceptării succesiunii de către pârâții Buza Vasili și Bozian (Buza) Tatiana în termenul de opțiune succesorală de 6 luni după decesul lui Buza Parascovia.

În urma celor supra relatate, instanța de apel ține să menționeze faptul că, careva argumente sau dovezi noi dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, la declararea cererii de apel nu au fost indicate sau prezentate, or, apelantul s-a limitat doar la cele indicate în prima instanță, pe când fiind stabilit că hotărârea contestată a fost emisă în corespundere cu prevederile normelor de drept procedural și material raportate la circumstanțele de fapt, acestea nu pot fi reținute și sunt considerate insuficiente pentru a casa o hotărâre legală în fond.

Distinct de cele indicate, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO şi anume cauza *Rebait şi alţii contra Franţei* nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „*... art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes*", consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apelul, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, hotărârea primei instanțe este una întemeiată și legală, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, iar argumentele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, or, acestea au fost examinate și de prima instanță, instanţa de apel ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menţine hotărârea Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 11 iunie 2024.

În baza celor expuse și conform prevederilor art.art. 385 lit. a), 389-390, 394, 434 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Comrat,

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat apelul declarat de către avocatul Vasile Albu în interesele lui Buza Vasili și Bozian Tatiana.

Se menține hotărârea Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 11 iunie 2024, adoptată pe cauza civilă la acțiunea înaintată de către avocatul Igor Șcheau în interesele reclamantei Buza Aliona către Buza Vasili și Bozian Tatiana, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Cristian, Buza Constantin și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere și cererea reconvențională depusă de către avocatul Vasile Albu în interesele pârâților Buza Vasili și Bozian Tatiana către Buza Aliona, intervenienți accesorii Nicoară Ana, Buza Constantin, Buza Cristian și Serviciul Fiscal de Stat cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni din momentul comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei, judecător:	Judecător:	Judecător:
Mironov Andrei	Fujenco Dmitrii	Colev Grigori